

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจาก การให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงาน ตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กลุ่มกฎหมายและคดี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การให้หรือรับสินบนจากการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงาน โดยใช้แนวทางตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) เพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุกที่สำคัญและเร่งด่วนในการป้องกันการทุจริต มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมวินัยคุณธรรมของบุคลากร ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาการกระทำผิดวินัยซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่พบเป็นประจำ นอกจากนี้ยังได้นำผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับสินบนดังกล่าว มากำหนดเป็นมาตรการภายในเพื่อป้องกันการทุจริตอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ โดยเฉพาะการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศจากภัยคุกคามด้านการทุจริตมาตรการดังกล่าวยังมีเป้าหมายเพื่อยกระดับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (Integrity and Transparency Assessment : ITA Online) ให้มีคะแนนสูงขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้หรือรับสินบนในการดำเนินภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ตลอดจนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และร่วมกันขับเคลื่อนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ให้เป็นเขตพื้นที่การศึกษาสุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๓
ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม	๓

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการ	๕
ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	๕
ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ	๖
ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ	๙
ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ	๙

ส่วนที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการ ละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรม และแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ ส่งผลให้ขาดคุณธรรม ความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะพฤติกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ และผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน และสังคม โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจอยู่ในรูปของความเสียหายทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความยุติธรรมในสังคม ตลอดจนโอกาสในการพัฒนาทั้งในระดับองค์กรและระดับประเทศ แม้จะมีผู้กระทำความผิดโดยเจตนา แต่ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนมากไม่น้อยที่กระทำผิดโดยไม่เจตนา หรือขาดความรู้ความเข้าใจในประเด็นนี้ นำไปสู่การถูกร้องเรียนหรือถูกลงโทษทางวินัยและทางอาญาในภายหลัง ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือ ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest: COI) จึงเป็นประเด็นสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นรากฐานของการทุจริตประพัตติมิชอบในระดับรุนแรง และยังสะท้อนถึงปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาล อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต

ประเภทของความเสี่ยง แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบายเป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กรภาวะการแข่งขันทรัพยากรและสภาพแวดล้อมอันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยง เนื่องจากระบบงานภายในขององค์กร/กระบวนการเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F) เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมทำให้ขาดประสิทธิภาพและไม่ทันต่อสถานการณ์หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูลการวิเคราะห์การวางแผนการควบคุมและการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณ และการเงินดังกล่าว

๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยง เนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัย หรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมายกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการดำเนินการตามสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๑) ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบงานความเชื่อถือได้ ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุม กำกับดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒) ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคล ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้งในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทจำกัดหรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ผลเสีย จึงเกิดขึ้นกับประเทศชาติ การกระทำแบบนี้เป็นการกระทำที่ผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จึงหมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบ ในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาส ที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในครั้งนี้นำเอาความเสี่ยงในด้านต่างๆ มาดำเนินการวิเคราะห์ตามกรอบมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission และตามบริบทความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ จะช่วยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทราบถึง

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจที่เกิดขึ้นและปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุทำให้เกิด ดังนี้

๑. การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการเป็นไปในลักษณะที่ขาดหรือมีความรับผิดชอบไม่เพียงพอ

๒. การปฏิบัติหน้าที่ไปในทางที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือในความมีคุณธรรม ความมีจริยธรรม

๓. การปฏิบัติหน้าที่โดยการขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล พร้อมกันนี้ยังสามารถกำหนดมาตรการแนวทางการป้องกัน ยับยั้งการทุจริต ปิดโอกาสการทุจริต และเพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ การกระทำความผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อยอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๒. เพื่อปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

๓. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่ อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้

๔. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชน

ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	ความเสี่ยง : ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ผลกระทบทางลบ เรียกว่า ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก เรียกว่า โอกาส
	ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรือการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
	ปัญหา : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไข
สินบน (Bribery)	ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายเงินสินบนต้องการคำศัพท์ที่สื่อถึงสินบน เช่น เงินแป๊ะเจี๊ยะ เงินใต้โต๊ะ ส่วย ค่าดำเนินการค่าอำนวยความสะดวก ค่าน้ำร้อนน้ำชา ค่าหัวคิว เงินทอน ค่าอำนวยความสะดวก ค่าน้ำร้อนน้ำชา

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
	ค่าหัวคิว เงินทอน ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่หนังสือคดีสินบนกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ สำนักงาน ป.ป.ช.
ของขวัญ (Gift)	เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรี ให้เป็นรางวัลให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ และหมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับบริการ หรือการรับการฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใดการชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงิน หรือสิ่งของให้ในภายหลัง
การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา	มาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๓ ให้นิยาม “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัยคือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ๒ ประเด็น คือ ๑) การจัดซื้อจัดจ้าง และ ๒) การบริหารงานบุคคล โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) วิธีการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจจึงอาศัยขั้นตอนหลักในการประเมิน ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การคัดเลือกกระบวนการงานหรือขั้นตอนการทำงาน
๒. การระบุประเด็นความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ
๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ
๔. การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ
๕. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จะแบ่งความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ ประกอบด้วย ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ตารางระบุความเสี่ยงการทุจริต (Known factor และ Unknown factor)

ลำดับ	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Unknown Factor
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง			
๑	คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือขาดการอบรมเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง		✓
๒	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจรับพัสดุ หรือขาดการอบรมเกี่ยวกับตรวจรับพัสดุ และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง		✓

ลำดับ	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Unknown Factor
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล			
๑	การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในกระบวนการสรรหา/คัดเลือก/โยกย้าย/ประเมินผล/การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงาน		✓
๒	เจ้าหน้าที่ที่สอบสัมภาษณ์สอบพนักงานราชการอาจดำเนินการสอบที่ไม่เป็นธรรมโดยช่วยเหลือผู้สมัครสอบที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนหรือเอื้อประโยชน์กับพวกพ้อง		✓

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนหน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ทั้งนี้ หน่วยงานต้องเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจตามความเหมาะสมของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ

ประเมินโอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) ที่เป็นไปได้	
ระดับ	โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ประเมินผลกระทบ (Impact)	
ระดับ	ผลกระทบ (Impact)
๕	เกิดความเสียหายแก่ส่วนราชการ ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบ
๔	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนในหน่วยงาน หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานเข้าตรวจสอบ
๓	มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	เริ่มมีความกังวล หรือมีการสอบถามข้อมูล
๑	แทบจะไม่มีผลกระทบ

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต					
ค่าความเสี่ยง (Risk Score)					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk: L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary)

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่งดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
เสี่ยงปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (impact)	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ

ที่	ประเด็นความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การจัดซื้อจัดจ้าง					
๑	การแต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง	๑	๕	๕	ปานกลาง
๒	การแต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรับพัสดุ	๑	๕	๕	ปานกลาง
การบริหารงานบุคคล					
๑	การบริหารงานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่	๑	๔	๔	ปานกลาง
๒	การสอบสัมภาษณ์ของผู้สมัครสอบพนักงานราชการ	๑	๔	๔	ปานกลาง

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	ระดับความเสี่ยง			
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
การจัดซื้อจัดจ้าง					
๑	คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือขาดการอบรมเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง		✓		
๒	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจรับพัสดุ หรือขาดการอบรมเกี่ยวกับตรวจรับพัสดุ และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง		✓		
การบริหารงานบุคคล					
๑	การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในกระบวนการสรรหา/คัดเลือก/โยกย้าย/ประเมินผล/การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงาน		✓		
๒	เจ้าหน้าที่ที่สอบสัมภาษณ์สอบพนักงานราชการอาจดำเนินการสอบที่ไม่เป็นธรรมโดยช่วยเหลือผู้สมัครสอบที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนหรือเอื้อประโยชน์กับพวกพ้อง		✓		

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ

วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต และประพฤตินิชอบในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับสินบน	ระดับความเสี่ยง Risk Score			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
		โอกาสที่จะ เกิด Likelihood	ผลกระทบ Impact	ระดับความเสี่ยง Risk Score			
การจัดซื้อจัดจ้าง							
๑	คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างไม่มี ความรู้ ความเข้าใจ หรือขาดการ อบรมเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง	๑	๕	๕	๑. จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างแก่ คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ๒. จัดทำคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับ คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างใช้อ้างอิง พร้อมบันทึกความเห็นอย่างเป็นทางการ ๓. แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ คอยให้คำแนะนำ ๔. จัดให้มีระบบตรวจสอบหรือกำกับ ภายในที่โปร่งใสและตรวจสอบได้	ต.ค.๖๗ - ก.ย. ๖๘	กลุ่มบริหารงาน การเงินและ สินทรัพย์
๒	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุขาด ความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจ รับพัสดุ หรือขาดการอบรมเกี่ยวกับ ตรวจรับพัสดุ และแนวปฏิบัติ ที่ถูกต้อง	๑	๕	๕	๑. จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบและ ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุแก่คณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ ๒. จัดทำคู่มือ/แนวปฏิบัติการตรวจรับพัสดุ ที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ยึดถือเป็น แนวทางเดียวกันในการตรวจรับแต่ละโครงการ	ต.ค.๖๗ - ก.ย. ๖๘	กลุ่มบริหารงาน การเงินและ สินทรัพย์

วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินการตามภารกิจ
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต และประพฤตินิชอบในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับสินบน	ระดับความเสี่ยง Risk Score			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
		โอกาสที่จะ เกิด Likelihood	ผลกระทบ Impact	ระดับความเสี่ยง Risk Score			
					๓. แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำ ๔. จัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้อง โดยหน่วยงานภายในหรือผู้เชี่ยวชาญ เพิ่มเติม เช่น เจ้าหน้าที่พัสดุ เป็นต้น		
การบริหารงานบุคคล							
๑	การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีส่วน ได้ส่วนเสียร่วมในกระบวนการสรรหา/ คัดเลือก/โยกย้าย/ประเมินผล/ การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงาน	๑	๔	๔	๑. กำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยพิจารณาหลักเสี่ยงผู้มีความสัมพันธ์ ทางเครือญาติหรือความเกี่ยวข้องส่วนตัว กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา ๒. เพิ่มกระบวนการตรวจสอบโดยคณะกรรมการ กลั่นกรอง	ต.ค.๖๗ - ก.ย. ๖๘	กลุ่มบริหารงาน บุคคล
๒	เจ้าหน้าที่ที่สอบสัมภาษณ์สอบ พนักงานราชการอาจดำเนินการ สอบที่ไม่เป็นธรรมโดยช่วยเหลือ ผู้สมัครสอบที่เกี่ยวข้องกับการให้ สินบนหรือเอื้อประโยชน์กับพวกพ้อง	๑	๔	๔	๑. กำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยพิจารณาหลักเสี่ยงผู้มีความสัมพันธ์ ทางเครือญาติหรือความเกี่ยวข้องส่วนตัว กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา ๒. เพิ่มกระบวนการตรวจสอบโดยคณะกรรมการ กลั่นกรอง	ก.พ. ๖๘	กลุ่มบริหารงาน บุคคล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ที่

วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ต้นเรื่อง

ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งได้กำหนดแบบการวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data ITA : OTA) ตัวชี้วัดที่ ๑๐ เรื่องการป้องกันการทุจริตในประเด็นสินบน ข้อ ๐๒๓ การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตกำหนดให้หน่วยงานต้องมีกิจกรรมหรือการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เป็นการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ นั้น

ข้อเท็จจริง

กลุ่มกฎหมายและคดี ได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบเสนอมาพร้อมบันทึกฉบับนี้

ข้อเสนอ/พิจารณา

ขออนุญาตนำข้อมูลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกันทางเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และเว็บไซต์กลุ่มกฎหมายและคดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ว่าที่ร้อยตรีสดาฯ สุทธิมาศ)
นิติกรชำนาญการ

- ทนาย

(นางสุชาดา ลิ้มสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

“เรียนดี มีความสุข”

กลุ่มกฎหมายและคดี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ